

Konsekvenser av ny kommunelov for Osloregionen

Forslag til vedtak:

1. Det igangsettes en prosess med sikte på omdanning av samarbeidsalliansen Osloregionen til interkommunalt politisk råd jfr. Kommunelovens kapittel 18.
2. Sekretariatet utarbeider utkast til samarbeidsavtale for Osloregionen interkommunalt politisk råd.
3. Etter behandling i styret, sendes forslag til samarbeidsavtale ut på høring til Osloregionens medlemskommuner og –fylkeskommuner.
4. Representantskapet for Osloregionen interkommunalt politisk råd trer sammen når medlemmene i løpet av våren 2020 har behandlet forslag til samarbeidsavtale.

Forslag til innstilling til Samarbeidsrådet i Osloregionen:

5. Som følge av omdanningen oppløses samarbeidsalliansen Osloregionen, jfr. Osloregionens vedtekter § 6-2.

Saksfremstilling:

Bakgrunn

I henhold til ny kommunelov § 17-1 skal interkommunalt samarbeid foregå gjennom interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, vertskommunesamarbeid, interkommunalt selskap, aksjeselskap, samvirkeforetak, en forening eller en annen måte som det er rettslig adgang til. Av forarbeidene til loven fremgår det at man ønsker en formalisering av det interkommunale og-fylkeskommunale samarbeidet i større grad. Osloregionens organisasjonsform som interkommunalt samarbeid, er pr i dag ikke hjemlet i kommuneloven. Den nye loven innebærer at Osloregionens samarbeid må formaliseres i henhold til en av de kategoriene som er nevnt over.

Osloregionens formål og organisering i dag

Osloregionen er en frivillig samarbeidsallianse. Oslo kommune ved Byrådslederens kontor forestår alliansens sekretariatsfunksjoner.

Sammenslutningens formål er å initiere, utvikle og støtte samarbeidstiltak som styrker Osloregionens posisjon som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa. Samarbeidet i regionen skal særlig rettes inn mot utforming av strategier og igangsetting av samarbeidsprosesser på områder hvor samordning av deltakernes innsats vil være viktig. Alliansen forestår ulike utredningsarbeid, arbeid med å styrke samarbeidet innenfor regionen på ulike områder og er en møteplass/arena for regionens fylkeskommuner og kommuner. Nesten alle beslutninger fattes ved konsensus.

Osloregionen har primært en strategisk rolle. Unntaket er innenfor internasjonal profilering, der organisasjonen gjennomfører kampanjer og andre operative tiltak for å styrke Osloregionens omdømme og internasjonale posisjon. Osloregionen samarbeider på alle områder med andre organisasjoner om felles prosjekter, og bidrar i denne sammenheng også i spleiselag med andre aktører der dette vurderes å gi mest effekt i forhold til Osloregionens mål og handlingsplaner.

Osloregionens øverste organ er Samarbeidsrådet, som møtes en gang pr år. Samarbeidsrådet vedtar alliansen vedtekter, fastlegger strategier for samarbeidet i Osloregionen og fastsetter årlig kontingent.

Osloregionen har et politisk styre. Styret ledes for tiden av byrådslederen i Oslo og består for øvrig av lederne i regionrådene på kommunenivå innenfor Osloregionens geografi, samt fylkesordførere/fylkesvaraordførere som møter på vegne av fylkeskommunene. Styret møtes 4 – 5 ganger i året. Styret er bl.a. ansvarlig for å vedta handlingsplan, budsjett og godkjenne regnskap for Osloregionen. Osloregionens ordinære budsjett var i 2018 på kr. 8,15 millioner. Styret behandler saker om ulike prosjekter som gjennomføres i Osloregionens regi, samt politiske uttalelser og spørsmål som er av felles interesse for Osloregionen. Styret fungerer også som en arena for gjensidig informasjon om aktuelle politiske spørsmål internt i regionen.

Styret har opprettet en egen beslutningsarena for internasjonal profilering, kalt Oslo Brand Partner Arena og har delegert til dette organet å vedta handlingsplan, budsjett og godkjenne regnskap for dette arbeidet. Oslo Brand Partner Arena består av de av Osloregionens medlemmer som har valgt å bidra til Osloregionens internasjonale profileringsarbeid. Pr. 31. 12. 2018 var dette 27 kommuner (inkludert Oslo) og tre fylkeskommuner. Budsjettet for Oslo Brand Partner Arena var i 2018 på kr. 6,26 millioner. Dette kommer i tillegg til Osloregionens ordinære budsjett. Oslo Brand Partner Arena har besluttet å opprette et arbeidsutvalg som følger arbeidet innenfor dette saksfeltet. Arbeidsutvalget møtes 4 – 5 ganger pr år. Osloregionens sekretariat er ansvarlig for gjennomføring av arbeidet.

Styret har også opprettet et interessepolitisk utvalg. Utvalget ledes for tiden av styrets nestleder, ordføreren i Drammen, og består for øvrig av byrådslederen (representert ved byrådssekretær), samt ytterligere tre av styrets medlemmer. Interessepolitisk utvalg utarbeider politiske uttalelser på vegne av Osloregionen, deltar på høringer i Stortinget og har møter med representanter for regjering og Storting på områder som er av interesse for samarbeidsalliansen. Utvalget rapporterer løpende til styret.

Dette er organene med politisk representasjon. Osloregionen har videre en administrativ koordineringsgruppe, en faggruppe for areal og transport, samt faggruppe for profilering, verdiskaping og kompetanse. Ved behov opprette ulike ad hoc utvalg.

Osloregionens sekretariat har to fast ansatte samt to midlertidige stillinger. I tillegg er en brand manager innleid til oppfølging av arbeidet innenfor internasjonal profilering. Direktøren er delegert fullmakter fra styret i samsvar med etatsjefullmakten i Oslo kommune.

Osloregionens styre har vedtatt at sekretariat skal være underlagt de regelverk som forøvrig gjelder for Oslo kommunes administrasjon/byrådsavdelingene. Anskaffelser og ansettelses skjær som del av Byrådslederens kontor, og i tråd med byrådsavdelingenes regler og praksis. I denne forbindelse opptrer sekretariatet som del av Oslo kommune som juridisk subjekt.

Sekretariatet er for tiden lokalisert hos Akershus fylkeskommune i Galleri Oslo, og er samlokalisert med sekretariatene for Østlandssamarbeidet og Osloregionens Europakontor.

Vurdering av kategori for interkommunalt samarbeid for Osloregionen og frist for å foreta formalisering

Sekretariatet for Osloregionen har rådført seg med juridisk kompetanse ved Byrådets kontor ved Byrådsleders kontor i Oslo kommune. Byrådets kontor har videre innhentet råd fra Kommuneadvokaten i Oslo.

I veileder av 28.6.2019 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet om ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser til ny kommunelov, står det i punkt 4 *Omdanning av eksisterende regionråd* følgende:

«I den nye loven § 31-2 er det en egen overgangsbestemmelse for samarbeid som i dag er organisert som § 27-samarbeid. Denne overgangsbestemmelsen gjelder for § 27-samarbeid uavhengig av samarbeidets innhold og karakter. Disse § 27-samarbeidene vil ha en 4-års frist til å omdanne seg. Mange "regionråd" som i dag er organisert som § 27-samarbeid, vil derfor omfattes av denne overgangsbestemmelsen. De som er omfattet av overgangsbestemmelsen må omdanne seg i løpet av fire år etter at loven trer i kraft.

En særskilt problemstilling som oppstår ved ikrafttredelsen av den nye loven, er om eksisterende regionråd som ikke er organisert som § 27-samarbeid plikter å organisere virksomheten som interkommunalt politisk råd etter den nye loven kapittel 18 idet loven trer i kraft.

Departementet legger til grunn at interkommunalt samarbeid med det innhold som den nye loven § 18-1 regulerer, skal organiseres som et interkommunalt politisk råd etter lovens bestemmelser. Departementet antar at denne plikten også må gjelde for samarbeid som eksisterer ved lovens ikrafttredelse. Dersom samarbeidet lovlig skal kunne videreføres, skal samarbeidet altså omdannes og organiseres som et interkommunalt politisk råd etter kapittel 18.»

Med grunnlag i de juridiske råd som er innhentet fra Byrådets kontor og Kommuneadvokaten i Oslo, er det sekretariatets vurdering at Osloregionen bør hjemles som et interkommunalt politisk råd etter kommuneloven kapittel 18, jf. departementets veileder. Kapittel 18 i kommuneloven er vedlegg 1 til denne saken.

Dersom Osloregionen skulle falt inn under kategorien for § 27, ville dette måtte vært eksplisitt ved Osloregionens stiftelse i 2004, samt i forbindelse med vedtak om medlemskap i Osloregionen i de enkelte kommunestyre og fylkesting, noe som ikke er tilfelle. Det innebærer at 4-årsfristen for å omdanne samarbeidet trolig ikke gjelder. På bakgrunn av departementets uttalelser i veilederen antar vi at omdanningen til et interkommunalt politisk råd bør gjøres så raskt det er praktisk gjennomførbart. Dette kan imidlertid ta noe tid, på grunn av den pågående kommune- og regionreformen samt antallet medlemmer som inngår i samarbeidet. Sekretariatet mener dessuten det vil være en fordel om prosessen med omdanning forankres i de nyvalgte kommunestyrene og fylkestingene etter valget den 9. september.

Konsekvenser av formalisering

Ved omdanning til interkommunalt politisk råd, erstattes nåværende vedtekter for Osloregionen av en samarbeidsavtale. Osloregionen interkommunalt politisk råd vil være en realitet når alle medlemmene (avtalepartene) har vedtatt samarbeidsavtalen.

I § 18-4 i kommuneloven fremgår minimumskrav til innholdet i samarbeidsavtalen. Samarbeidsavtalen skal beskrive samarbeidets formelle myndighet (vedtakskompetanse). Det formelle navnet må inneholde «interkommunalt politisk råd». Samarbeidsrådet må endre sitt navn til «Representantskapet». Representantskapet kan med 2/3 flertall gjøre endringer i eventuelt annet innhold i samarbeidsavtalen ut over minimumskravet.

Samarbeidsalliansen Osloregionen må formelt oppløses i henhold til vedtektenes § 6-2:

6-2 Oppløsning

Forslag om oppløsning av sammenslutningen kan behandles dersom det er framsatt for styret minst 6 måneder før et møte i samarbeidsrådet.

Rådet kan vedta å oppløse sammenslutningen dersom medlemmene er samstemte om dette. Oppnås ikke enighet, avgjøres spørsmålet ved votering. Et forslag om oppløsning er vedtatt dersom det oppnår støtte fra minst $\frac{3}{4}$ av de avgitte stemmene.

Oppløsningen iverksettes fra førstkommende årsskifte, men ikke tidligere enn 6 måneder etter gyldig vedtak i samarbeidsrådet

Organisering av det regionale samarbeidet på Østlandet

Styret har i sak 55/18 behandlet forslag om videreutvikling av samarbeidet i Osloregionen. Det ble der fattet følgende vedtak:

Saken utsettes til etter etableringen av de nye fylkeskommunene i 2020. Østlandssamarbeidet og Osloregionens Europakontor oppfordres til også å ta den politiske vurderingen av videreutvikling av samarbeidet mellom de regionale organisasjonene i 2020. Dermed kan arbeidet med disse spørsmålene skje koordinert i de tre organisasjonene. Det bør legges frem sak for styrene i Østlandssamarbeidet, Osloregionen og Europakontoret hvor sekretariatene i de tre organisasjonene får i oppdrag å utrede spørsmålet om videreutvikling av samarbeidet i Osloregionen.

Sekretariatet legger til grunn at dette vedtaket fortsatt ligger fast og at en vurdering av organiseringen av samarbeidet på Østlandet vil skje som del av en egen prosess i løpet av 2020. Det vises samtidig til sak 14/19 *Fremtidig organisering av det politiske samarbeidet mellom fylkeskommunene på Østlandet* i Kontaktutvalget for Østlandssamarbeidet, der det ble fattet vedtak om å igangsette prosess med sikte på å etablere et interkommunalt politisk råd for fylkeskommunene på Østlandet og Oslo kommune.

Prosess for å formalisere Osloregionen som interkommunalt politisk råd

For å starte prosessen med omdanning, må det utarbeides et forslag til samarbeidsavtale for Osloregionen interkommunalt politisk råd. Denne kan i stor grad baseres på nåværende vedtekter og formål, men må tilpasses kravene i kommunelovens kapittel 18. Sekretariatet vil innhente juridisk kompetanse fra Kommuneadvokaten i Oslo for å sikre at innholdet i avtalen er i tråd med kravene i lovverket.

En særskilt problemstilling som må vurderes, er arbeidet med internasjonal profilering. Styret i Osloregionen har vedtatt å etablere en egen beslutningsstruktur basert på de av Osloregionens medlemmer som bidrar økonomisk til det internasjonale profileringsarbeidet. Dette bør, om mulig, innarbeides i samarbeidsavtalen for Osloregionen interkommunalt politisk råd.

Siden man er avhengig av at alle kommunene og fylkeskommunene som er medlem i Osloregionen fatter likelydende vedtak om samarbeidsavtalen, er det ønskelig å legge til rette for en høringsprosess der medlemmene kan gi innspill til utkast til samarbeidsavtale før endelig avtale sendes ut for vedtak i kommunestyre og fylkesting. Representantskapet kan først tre sammen når alle medlemmer (avtaleparter) har vedtatt samarbeidsavtalen. Sekretariatet legger til grunn at samarbeidsalliansen Osloregionen videreføres inntil det tidspunkt hvor representantskapet har trått sammen. Dette vil være samme forsamling som utgjør møte i Samarbeidsrådet, der samarbeidsalliansen Osloregionen vedtas formelt oppløst. Samarbeidsalliansen Osloregionen vil deretter være en sovende organisasjon inntil alliansen formelt opphører å eksistere fra årsskiftet 2020/2021.

Sekretariatet foreslår følgende tidslinje:

Sept. – des. 2019	Sekretariatet utarbeider utkast til samarbeidsavtale. Som del av arbeidet involveres administrativ koordineringsgruppe og Kommuneadvokaten i Oslo
Jan.2020	Styret i Osloregionen behandler utkast til høringsbrev til medlemmene med forslag til samarbeidsavtale
Jan – feb. 2020	Høringsperiode (minimum 6 uker)
Mars 2020	Styret behandler endelig forslag til samarbeidsavtale
Mars – apr. 2020	Kommunene og fylkeskommunene behandler samarbeidsavtale
Mai 2020	Møte i representantskapet + Samarbeidsrådet for Osloregionen

Sekretariatets vurdering

Sekretariatet mener det vil være positivt med en formalisering av det regionale samarbeidet i Osloregionen. Dette vil kunne bidra til å bevisstgjøre medlemmene om betydningen av samarbeidet, samtidig som det innebærer en tydeliggjøring av det regionale samarbeidet overfor innbyggere og omverden for øvrig.

Sekretariatet legger til grunn at dagens virksomhet sammenfaller med formålet for interregionalt politisk samarbeid som er beskrevet i Kommunelovens kapittel 18 om Interkommunalt politisk råd, og at innholdet i dagens samarbeid i liten grad påvirkes som følge lovendringen ut over formaliseringen av samarbeidet. Et mulig unntak er organiseringen av det internasjonale profileringsarbeidet, som er organisert med en egen beslutningsarena (Oslo Brand Partner Arena) som har fått delegert myndighet fra styret. Dette vil måtte vurderes som del av prosessen med å utarbeide samarbeidsavtale.

Sekretariatet legger til grunn at formaliseringen ikke benyttes til å foreta en mer omfattende gjennomgang av det regionale samarbeidet på Østlandet, jfr. styrets vedtak i sak 55/18. Sekretariatet mener det som langt som mulig bør legges til grunn at etableringen av interkommunalt politisk råd innebærer en *formalisering* av det regionale samarbeidet som i dag finner sted innenfor samarbeidsalliansen Osloregionen.

Behandling i administrativ koordineringsgruppe

Saken ble behandlet i Osloregionens administrative koordineringsgruppe den 3. september, der sekretariatet ga en muntlig orientering basert på juridisk råd innhentet fra Byrådets kontor ved Byrådslederens avdeling. Gruppen sluttet seg til sekretariatets anbefalinger.